

ISSN (Print) 2616-6895
ISSN (Online) 2663-2497

ВЕСТНИК
ЕВРАЗИЙСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА

BULLETIN
of
L.N. GUMILYOV
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ

ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. ӘЛЕУМЕТТАНУ сериясы
PEDAGOGY. PSYCHOLOGY. SOCIOLOGY Series
Серия ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. СОЦИОЛОГИЯ

№ 2 (131)/2020

1995 жылдан бастап шығады
Founded in 1995
Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады
Published 4 times a year
Выходит 4 раза в год

Нұр-Сұлтан, 2020
Nur-Sultan, 2020
Нур-Султан, 2020

Бас редакторы
Г.Ж. Менлибекова,
п.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары
(психология)

А.Р. Ерментаева, п. ф. д., проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары
(әлеуметтану)

Н.О. Байғабылов, PhD (Қазақстан)

Редакция алқасы

Есенғалиева А. М.	п.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Иванова Г.П.	п.ғ.д. (Ресей)
Исламова З.М.	п.ғ.к., доцент (Ресей)
Калдыбаева О.В.	PhD (Қазақстан)
Колева И.	докт. (Болгария)
Отар Э. С.	PhD (Қазақстан)
Сейтқазы П.Б.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Сунарчина М.М.	э.ғ.д., проф. (Ресей)
Толубекова Р.К.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Тамаш П.	проф. (Венгрия)
Уразбаева Г.Т.	п.ғ.д., доцент (Қазақстан)
Хан Н.Н.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хаяти Тюфекчиоглу	э.ғ.д., проф. (Түркия)
Шайхисламов Р.Б.	э.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалғынбаева Қ.Қ.	п.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Сәтпаев к-сі, 2, 402 б.
Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31432)
E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген: Ә. С. Жұматаева

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы.

ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. ӘЛЕУМЕТТАНУ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде тіркелген. 27.03.18 ж. № 17001-
Ж -тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 30 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі,13/1, тел.: +7(7172)709-500
(ішкі 31410)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief
Doctor of Pedagogical Sciences,
Prof.(Kazakhstan)
G.Zh.Menlibekova

Deputy Editor-in-Chief (psychology) **A.R. Yermentayeva**, Doctor of Psychological Sciences,
Prof. (Kazakhstan)
Deputy Editor-in-Chief (sociology) **N.O. Baigabylov**, PhD in Sociology (Kazakhstan)

Editorial board

Esengalieva A.M	Can. of Pedagogical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Ivanova G.P.	Doctor of Pedagogical Sciences (Russia)
Islamova Z.M.	Can. of Pedagogical. Sciences, Assoc.Prof. (Russia)
Kaldybayeva O.V.	PhD (Kazakhstan)
Otar E.S.	PhD (Kazakhstan)
Koleva I.	Dr. (Bulgaria)
Seytkazy P.B.	Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)
Sunarchina M.M.	Doctor of Sociology, Prof. (Russia)
Tamas P.	Prof. (Hungary)
Toleubekova R.K.	Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)
Urazbayeva G.T.	Doctor of Pedagogical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Khan N.N.	Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)
Hayati Tufekcioglu	Doctor of Sociology, Prof. (Turkey)
Shaikhislamov R.B.	Doctor of Sociology, Prof. (Russia)
Shalgynbayeva K.K.	Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.(Kazakhstan)

Editorial address:2, Satpayev str., of.402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008
L.N.Gumilyov Eurasian National University
Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31432)
E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Responsible secretary, computer layout: A.S.Zhumatayeva

Bulletin of L.N.Gumilyov Eurasian National University PEDAGOGY. PSYCHOLOGY. SOCIOLOGY Series
Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan
Registered by Ministry of information and communication of Republic of Kazakhstan.
Registration certificate No. 17001-Ж from 27.03.18
Periodicity: 4 times a year
Circulation: 30 copies
Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext.31410)

© L.N.Gumilyov Eurasian National University

Главный редактор
д.п.н., профессор
Г.Ж. Менлибекова (Казахстан)

Зам. главного редактора
(психология)

А.Р. Ерментаева, д.пс. наук, проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора
(социология)

Н.О. Байгабылов, PhD (Казахстан)

Редакционная коллегия

Есенгалиева А. М

к.п.н., доцент (Казахстан)

Иванова Г.П.

д.п.н. (Россия)

Исламова З.М.

к.п.н., доцент (Россия)

Калдыбаева О.В.

PhD (Казахстан)

Колева И.

докт. (Болгария)

Отар Э. С.

PhD (Казахстан)

Сейтказы П.Б.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Сунарчина М.М.

д.с.н., проф. (Россия)

Тамаш П.

проф. (Венгрия)

Толеубекова Р.К.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Уразбаева Г.Т.

д.п.н., доцент (Казахстан)

Хан Н.Н.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Хаяти Тюфекчиоглу

д.с.н., проф. (Турция)

Шайхисламов Р.Б.

д.с.н., проф. (Россия)

Шалгынбаева К.К.

д.п.н., проф. (Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, каб. 402

Евразийский национальный университет имени Л. Н. Гумилева

Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31432)

E-mail: vest_pedpsysoc@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка: А. С. Жуматаева

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева.

Серия: ПЕДАГОГИКА. ПСИХОЛОГИЯ. СОЦИОЛОГИЯ.

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан.

Регистрационное свидетельство № 17001-Ж от 27.03.18 г.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 30 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: +7(7172)709-500 (вн.31410)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

<i>Абильдаева К.М.</i> Білім беру ортасындағы менталитет пен толеранттылық мәселелері	8
<i>Байсарина С.С., Кожаналиева А.О.</i> Бастауыш сынып оқушыларының шығармашылық қабілеттерін қалыптастырудың педагогикалық негіздері	15
<i>Гелишли Ю., Нурмухамбетова А.Н.</i> Қазақстан мен Түркияның білім беру бағдарламаларын салыстырмалы талдау («Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» және «Басшылық және психологиялық кеңес беру» мысалында)	21
<i>Қадирсызова Ш.Б.</i> Ұтқырлық - тұлғаның әлеуметтік нысанының құндылығы	34
<i>Калкеева К.Р., Алибаева Ж.Е., Халелова А.Х.</i> Студенттердің әлеуметтік-мәдени дамуындағы педагогикалық диалогтың рөлі	42
<i>Келдебеков К.К. Абылқасымов Б.А., Слэмгажы А., Бекбауова Ж.М.</i> ХХІ ғасырдағы моральдық білім түсінігі және оның мемлекет дамуындағы алатын орыны	50
<i>Копжасарова У.И., Асатиани И.В., Карипбекова А.С.</i> Жоғары сынып оқушыларының шет тілін білуді жетілдіру құралы ретінде лексикалық минимумын қалыптастыру	57
<i>Молдахметова Г.З., Канипиева А.Р., Нурмагамбетова Ж.М., Оспанов Ч.К., Искакова А.Р.</i> Оқытуды бағалау практикасы: мәселелері	65
<i>Мұқұшев Б.А., Сарбасова Қ.А., Есекешова М.Д., Мукушев А.Б., Турдина А.Б.</i> Жоғары оқу орындары студенттерінің қаржылық сауаттылығын дамыту	73
<i>Нурбекова Ж.К., Байгушева К.М., Байгушева Б.М., Ельминова Р.А.</i> Толықтырылған шынайылық технологиясын қолдану негізінде оқытудың дидактикалық моделі	81
<i>Сарбасова В. Н.</i> Тұлғаның ұлттық өзіндік сана-сезімі тұлғалық-кәсіби білім ретінде	89
<i>Томски Г., Жанбулатова Р.С., Менлибекова Г.Ж.</i> ЮНЕСКО-ның білім саласындағы ынтымақтастықтың дамуындағы рөлі: тарихы және қазіргі болмысы	97
<i>Шаяхметова Д.Б., Таутенбаева А.А.</i> Бастауыш сынып мұғалімдерінің басқару құзыреттілігін қалыптастыру үдерісін ғылыми-теориялық моделдеу	105

ПСИХОЛОГИЯ

<i>Айкинбаева Г.К., Ақдәулетова Ә.Т., Сарбасова С.</i> Әскери іс-әрекеттегі әйелдердің тұлғалық-психологиялық ерекшеліктері	119
<i>Ганиева Г. Х.</i> Қазақстан Республикасында 2017 жылдан 2019 жылға дейінгі кезеңдегі кәмелетке толмағандардың сотталуы туралы статистикалық деректерді әлеуметтік-психологиялық талдау	131
<i>Жүкібаева Г.О., Барабанова Е.И.</i> ҚР мектеп бітіруші түлектері арасында кәсіптік білім алу мамандығын таңдау мен кәсіптік бағдарлаудың байланысы	141
<i>Исаханова А.А.</i> Қазіргі Қазақстанның психологиясы және профессор С.М. Жақыповтың мұрасы (70 жылдық мерейтойына)	156
<i>Мамбеталина А.С., Ахметова А.Т.</i> Жасөспірімдердің хабардарлығын және жауапты жыныстық мінез-құлқын талдау	161
<i>Надирова А.К., Топанова Г.Т., Хананян А.А.</i> Бастауыш сыныбындағы балалардың жетістікке жетуге бейімделудегі ата-ананың рөлі (тілдік кедергі болған жағдайда)	169

ӘЛЕУМЕТТАНУ

<i>Байгабылов Н.О., Сарбасова С.Б.</i> Мүмкіндігі шектеулі жандарды әлеуметтік бейімдеу мәселелері	177
<i>Қуатова А.С.</i> Қазіргі отбасының трансформациясының ерекшеліктері	182
<i>Насанбекова С.Т., Урузбаева Н.А.</i> Туристік дестинацияның имиджін бағалауда әлеуметтік сауалнаманы қолдану, Алматы мысалында	191
<i>Уашева А.К.</i> Балалардан бас тартқан әйелдердің әлеуметтік-демографиялық сипаттамасы және типологиясы (Нұр-Сұлтан қаласының № 2 Перинаталдық орталығы бойынша)	201

CONTENTS

PEDAGOGY

<i>Abildayeva K.M.</i> Problems of mentality and tolerance in the educational environment	8
<i>Baisarina S. S., Kojanaliyeva A.O.</i> Pedagogical bases of formation of creative abilities of elementary school students	15
<i>Gelishli Yu., Nurmukhanbetova A. N.</i> Comparative analysis of educational programs of Kazakhstan and Turkey (the case of “Social pedagogy and self-cognition” and “Guidance and psychological counseling”)	21
<i>Kadyrsizova Sh. B.</i> Mobility-the social value of the individual	34
<i>Kalkeeva K.R., Alibaeva Zh.E, Khalelova A.K.</i> The role of dialogue in the socio-cultural development of students	42
<i>Keldebekov K.K., Abylkassymova B.A., Slamgazy A., Bekbauova Zh.M.</i>	50
<i>Kopzhasarova U.I., Assatiani I.V., Karipbekova A.S.</i> Development of lexical minimum of high school students as a means of enhancement of their foreign-language skills	57
<i>Moldakhmetova G.Z., Kanapiyeva A.R., Nurmagambetova Zh.M., Ospanov Ch.K., Iskakova A.R.</i> Learning assessment practices: challenges	65
<i>Mukushev B. A., Sarbasova K. A., Yesekeshova M. D., Mukushev A. B., Turdina A. B.</i> Development of financial literacy of higher educational institution students	73
<i>Nurbekova Zh.K., Baigusheva K.M., Baigusheva B.M., Yeltinova R.A.</i> Didactic Model of Teaching based on the use of Augmented Reality Technology	81
<i>Sarbassova V. N.</i> The national self-awareness of the personality as a professionally-personal education	89
<i>Tomski G., Zhanbulatova R.S., Menlibekova G. Zh.</i> The Role of UNESCO in the Development of Cooperation in the Field of Education: History and Modernity	97
<i>Shayakhmetova D.B., Tautenbayeva A.A.</i> Scientific-theoretical modeling in formation of managerial competence of primary school teachers	105

PSYCHOLOGY

<i>Aikinbayeva G.K., Akdauletova A.T., Sarbasova S.</i> Personal and psychological characteristics of women in military activities	119
<i>Ganieva G. H.</i> Analysis of statistical data on juvenile convictions in the Republic of Kazakhstan for the period from 2017 to 2019	131
<i>Zhukibayeva G.O., Barabanova Ye.I.</i> The relationship of the choice of a vocational training specialty with the vocational orientation of schools graduates of the Republic of Kazakhstan	141
<i>Issakhanova A.A.</i> Modern psychology of Kazakhstan and the legacy of professor S.M. Dzhakupov (to the 70th birthday)	156
<i>Mambetalina A. S., Akhmetova A.T.</i> Analysis of awareness and responsible sexual behavior of adolescents	161
<i>Topanova G.T., Nadirova A.K., Hananyan A.A.</i> The influence of the role of parents in the successful adaptation of young children (in the presence of a language barrier)	169

SOCIOLOGY

<i>Baigabylov N.O., Sarbasova S. B.</i> Issues of social adaptation of individuals with disabilities to society	177
<i>Kuatova A.S.</i> Features of the transformation of the modern family	182
<i>Nassanbekova S.T., Uruzbayeva N. A.</i> Sociological survey in assessing the image of a tourist destination in the case of Almaty	191
<i>Uasheva A.K.</i> Socio-demographic characteristics and typology of female who abandoned their children (on the example of perinatal center №2, Nur-Sultan city)	201

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

<i>Абильдаева К.М.</i> Проблемы ментальности и толерантности в образовательной среде	8
<i>Байсарина С.С., Кожаналиева А.О.</i> Педагогические основы формирования творческих способностей учащихся начальной школы	15
<i>Гелишли Ю., Нурмухамбетова А.Н.</i> Сравнительный анализ образовательных программ Казахстана и Турции (на примере специальностей «Социальная педагогика и самопознания» и «Руководство и психологическое консультирование»)	21
<i>Кадирсызова Ш.Б.</i> Мобильность - социальная ценность личности	34
<i>Калкеева К.Р., Алибаева Ж.Е., Халелова А.Х.</i> Роль педагогического диалога в социокультурном развитии студентов	42
<i>Келдебеков К.К., Абылкасымова Б.А., Сламгажы А., Бекбауова Ж.М.</i> Концепция морального образования в XXI веке и его роль в развитии государства	50
<i>Копжасарова У.И., Асатиани И.В., Карипбекова А.С.</i> Формирование лексического минимума учащихся старших классов как средство совершенствования их иноязычных умений	57
<i>Молдахметова Г.З., Кананиева А.Р., Нурмагамбетова Ж.М., Оспанов Ч.К., Искакова А. Р.</i> Практика оценки обучения: проблемы	65
<i>Мукушев Б.А., Сарбасова Қ.А., Есекешова М.Д., Мукушев А.Б., Турдина А.Б.</i> Развитие финансовой грамотности студентов высших учебных заведений	73
<i>Нурбекова Ж.К., Байгушева К.М., Байгушева Б.М., Ельтинова Р.А.</i> Дидактическая модель обучения на основе применения технологии дополненной реальности	81
<i>Сарбасова В. Н.</i> Национальное самосознание личности как профессионально-личностное образование	89
<i>Томски Г., Жанбулатова Р.С., Менлибекова Г.Ж.</i> Роль ЮНЕСКО в развитии сотрудничества в сфере образования: история и современность	97
<i>Шаяхметова Д.Б., Таутиенбаева А.А.</i> Научно-теоретическое моделирование процесса формирования управленческой компетенции учителей начальных классов	105

ПСИХОЛОГИЯ

<i>Айкинбаева Г.К., Акдаuletova А.Т., Сарбасова С.</i> Личностно-психологические особенности женщин в военной деятельности	119
<i>Ганиева Г.Х.</i> Социально-психологический анализ статистических данных об осуждении несовершеннолетних в Республике Казахстан за период с 2017 по 2019 годы	131
<i>Жукибаева Г.О., Барабанова Е.И.</i> Взаимосвязь выбора специальности профессионального обучения с профориентационной направленностью выпускников школ РК	141
<i>Исаханова А.А.</i> Современная психология Казахстана и наследие профессора С.М. Джакупова (к 70-летию со дня рождения)	156
<i>Мамбеталина А.С., Ахметова А.Т.</i> Анализ осведомленности и ответственного сексуального поведения подростков	161
<i>Надирова А.К., Топанова Г.Т., Хананян А.А.</i> Влияние родителей на процесс адаптации детей младшего возраста (при наличии языкового барьера)	169

СОЦИОЛОГИЯ

<i>Байгабылов Н.О., Сарбасова С.Б.</i> Проблемы социальной адаптации людей с ограниченными возможностями в обществе	177
<i>Қуатова А.С.</i> Особенности трансформации современной семьи	182
<i>Насанбекова С.Т., Урузбаева Н.А.</i> Использование социологического опроса в оценке имиджа туристской дестинации на примере г. Алматы	191
<i>Уашева А.К.</i> Социально-демографическая характеристика и типология женщин, отказавшихся от детей (на примере перинатального центра № 2, г. Нур-Султан)	201

IRSTI 04.41.41

N.O. Baigabylov¹, S. B. Sarbasova²

¹L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

²Kazakh University of Economics, Finance and international trade, Nur-Sultan, Kazakhstan

(E-mail: n.baigabyl@mail.ru, ssarbassova@mail.ru)

Issues of social adaptation of individuals with disabilities to society

Abstract. The concept of “social equality” in relation to a person with disabilities should be fundamental in the minds of people and in relations with society. Within the framework of this concept, the article raises the question not of compensation for a person’s social insufficiency, but of the maximum possible self-realization of a disabled citizen. The author emphasizes that supporting people with disabilities, creating conditions for their optimal socialization, and eliminating social barriers in their employment are the main tasks of modern society.

Keywords: disabled person, person with disabilities, sociology, social work.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-6895-2020-131-2-177-181>

Received: 29.02.20 / **Accepted:** 25.05.20

Introduction

Today’s one of the most important issues of the secular and civil society is the adaptation of disabled people to the society by creating conditions for their development, functioning as a full member of society and active living principles.

In history, there had been wrong attitude of people with disabilities before. In Europe, the concept of “disabled” was expressed in relation to people who have health defects, were caught in military operations, and i.e. lost their ability to work for a lifetime or a long time.

In sociological research on the socio-cultural rehabilitation of disabled people, the features of their life activities can be noted M.S. Kagan, A.G. Zdravomyslov, V.V. Radaev, I. V. Bestujev-Lada, etc.

Intra-group and inter-group relations were considered sociologically by American and Western European sociologists P. Sorokin, D. Dewey, D. Mead, T. Parsons, R. Merton, N. Smelzer, M. Weber, E. Durkheim, P. Bourdieu and P. Stompka.

Disability as a specific phenomenon was systematized and shown by P. Dobrovolskaya, S. V. Osadchikh, and S. R. Yarskaya-Smirnova in her works.

History of research

Today, according to statistics, 10% of the world’s population is people with disabilities who are 650 million people with disabilities, in the Republic of Kazakhstan in 2013; there were 609.8 thousand people with disabilities, and from 2017 more than 627 thousand people with disabilities [1].

The main reasons for the replacement of people with disabilities are socio-economic,

medical, demographic and environmental factors and statistical data in the next stage.

The main reasons for the replacement of people with disabilities are socio-economic, medical, demographic and environmental factors and statistical data in the next stage.

Today's one of the pressing issues is the integration of people with disabilities into society. It is necessary to create for their development, functioning of society, interaction with others and protection of the environment, development and active living.

The concept of "social inequality" in relation to people with disabilities should become the basis of the relationship between society and people with disabilities. Under this concept, it is not a matter of compensating a person with social deficiencies, but of meeting the needs of a disabled person as much as possible, at the personal level necessary.

Methods of investigation

During the study, manifest ideas Weber M., Parsons, I., Fromm E. to build the theoretical and methodological basis (in the employment of disabled people highlighted the social status of people with disabilities, communication with the ascriptive character; evident socio-cultural dependency of the status of achievements in the professional sphere); P. Stampka (in the end, the problem of employment of invalids is considered from the point of view of negative attitudes towards people with disabilities, ideal, psychological) [2, 3].

During the research sociological methods were used: focus group, in-depth interview with experts, document analysis, statistical methods.

In order to specify the tasks and assumptions, the focus group with 12 fourth year students of the specialty "psychology" and "social work" at L. N. Gumilyov Eurasian National University, together with 15 experts in the field of 5 employers in Astana and 10 persons with disabilities an in-depth interview.

Results

Today, according to statistics, 10% of the world's population is people with disabilities, which are 650 million people worldwide. More than 620 thousand citizens with disabilities have been registered in the Republic of Kazakhstan, and obstacles to full employment, inclusive education, and reducing restrictions on opportunities in all areas have not been eliminated. 3% of the Law of the Republic of Kazakhstan on Social Security of Persons with Disabilities is not maintained.

In most cases, the diagnosis "disabled" leads a person to stress, which leads to a negligent attitude to the circumstances occurring in life. But there are also those who do not recognize themselves as a full-fledged member of society, the main place is occupied by the legal right of a person, that is, employment.

The main assistance to people with disabilities in the labor market is employment in appropriate quantities, depending on their ability to health.

Our country has adopted a national plan to improve the quality of life of people with disabilities, and this issue is clearly outlined in The President's Address.

The President in his Address to the Nation "Kazakhstan's Way - 2050: Common Goal, Common Interests, Common Future" set important tasks related to assisting in the employment of disabled persons and people with paralysis in the country and promoting their active life. Particularly responsible for these tasks were assigned to our current ruling party, Nur Otan. The party then came up with an idea to improve the lives of people with disabilities called "Future without Barriers" in order to fulfill this President's instruction. This idea will be realized in four directions." [4].

For professional education, it is necessary to make a sociological analysis of the contribution of students with disabilities to social adaptation at the University as qualified specialists. Primary databases for analyzing concepts of sociological adaptation are formulated on this issue. In classical socialization to the process of adaptation - G. Spencer, E. Durkheim, M. Weber. Systematic consideration of the process of social adaptation in structural functionalism

is observed in the works of T. Parsons, R. Merton, and system models L. Bertalanfi, E. Giddens, S.N. Averyanov.

Social adaptation of students in the educational environment is important. It can be stated that vocational education is a way to reduce social barriers to employment for people with disabilities. On this basis, we tried to determine that our study “in the process of working with people with disabilities in society there is a shortage of professional staff” by the focus group method. In the specialty “psychologist”, “social work”, which has a direct connection with people with disabilities, 12 students was selected for the 4th year (specialty psychology-6, social work-6). We also knew the basics of specially designed questions.

The questions are mainly about the psychological mood of future professionals working with people with disabilities, their attitude to a child with disabilities, their free will in choosing this profession, etc. Topical issues were surveyed by the sociologist F.E Sheregi’s methodology [5].

If students in Psychology choose a profession on their own, then students in Social work is yesterday’s applicants who want to enter the specialty Economics, Finance. “In the future, we have not yet decided to work with the profession; the main reason is the salary and psychological pain.”

The questionnaire was compiled on the first block to recruit people with disabilities. The question on the concept of “child with disabilities” was answered in the following percentages:

61 % of respondents believe that these children are ill and have health problems;

21 % - respondents believe that a child with disabilities has mental disabilities, inhibitions;

10 % - respondents these children can’t meet their needs;

8 % - respondents chose the following answers, children with disabilities – children with special needs who have a lack of health need help from adults.

Ways to optimize the employment of people with disabilities support from the state and support not only public institutions, but also people with disabilities in a market economy in the field of medium and small businesses. The next expert involved in an in-depth dialogue in this direction gave detailed information.

Member of the “Damu” entrepreneurship development Fund A. Aydin said:

“Improving the conditions and supporting people with disabilities is one of the priorities of the country’s social policy. But, despite the fact that he became disabled, he could not find his place in life and become a full member of society. However, there are often cases when they need help not only from the state, but also from the public with opportunities.”

It is very difficult to find work for people with disabilities in Kazakhstan. They say that there are many obstacles in everyday life.

Janna Shynjyrbayeva, a group 1 invalid, has been unemployed since 2005. She has paralyzed after car accidents. Janna says that is very difficult to find a job. She also tried to open a mini-shop. However, due to the fact that banks do not issue loans, the plan is not fulfilled.

- We thought that, despite one pension, we together with the family will open a mini-shop for the production of jealousy curtains. I won’t be a great Draper, but I can sew. But the banks did not give out even microloans, says Janna Shynjyrbayeva.

According to the press service of the Ministry of labor and social protection of the population of Kazakhstan, the need for 35 thousand disabled people is provided by placing a state order for the development of transport services for convenient movement of people with disabilities. In accordance with paragraph 6 of article 39-3 of the Law of the Republic of Kazakhstan of January 23, 2001 “on local state administration and self-government in the Republic of Kazakhstan”, the decree of the Government of the Republic of Kazakhstan of October 18, 2013 No. 1106 “on approval of Standard rules for holding separate meetings of the local community”, the district Maslikhat decided to: Invataxi’s activities are intended for persons with disabilities in education and work, in a special way, in accordance with the work or study schedule. Other parties in need

are covered as they apply.

Today, financed from the national budget Invataxi service, working in 13 regions of the country (Akmola, Aktobe, Almaty, Atyrau, East Kazakhstan, Jambyl, West Kazakhstan, Kostanay, Kyzylorda, Mangystau, South Kazakhstan oblasts, Astana and Almaty cities). The total number of Invataxi cars amounts to 183 cars [6].

Invataxi service in Astana provides a wide range of services. To date, based on appeals from citizens with disabilities in each region, funded from the state budget. 19 invataxis are being transported in Astana.

The following in-depth interview was given by a second respondent:

“Because of the wheelchairs, I am often stopped by other taxis. The Invataxi is a good project, with a unique mount and lowering device. I think it’s the right fit for those with disabilities”.

Conclusion

Main recommendations based on the results of the study:

- Ensuring living conditions for children with disabilities in accordance with age characteristics;
- Integration of the child into society and the environment and adaptation skills in the form of learning through education;
Purpose: introduction to socially useful work, generalization of professional experience;
- Assistance to parents of disabled children.
- Seamale people with disabilities, psycho-concepts, affect the moral harder
- It is necessary to develop a network and strengthen the material base of rehabilitation organizations and centers;
- It is necessary to improve the direction of methodological work related to people with disabilities;
- It is necessary to improve the professional skills of specialists working with citizens with disabilities.
- Issues that is acute in the employment process:
 - We need to strive for more activities for people with disabilities;
 - It is necessary to support people with disabilities in opening their professions.
- In education:
 - In order to obtain vocational education in secondary and higher education institutions, it is necessary to increase the quota for persons with disabilities on the basis of the budget;
 - Strengthening the integration of the integrated education;
 - It is necessary to expand special correctional organizations for children with disabilities.

References

1. ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мәліметі [Электронды ресурс] – URL:<https://www.enbek.gov.kz/kk> (Қаралған күні: 15.12.2019).
2. Weber M. The Fundamental Concepts of Sociology. New York, Citadel Press, 1964. - P. 120.
3. Symbolic interactionism of Mead G. H., C. Cooley and Blumer H American Sociological Review, 1980. P.35-38.
4. Әбдіхалықова Г. Елімізде мүмкіндігі шектеулі жандар үшін қоршаған ортаны қолжетімді қылу өзекті мәселе [Электронды ресурс] – URL: <https://karagandy.enbek.gov.kz/kk/node/247629>. (Қаралған күні: 10.01.2020).
5. Sheregi F.E. Sociology of Deviation. Applied research. (Moscow: TSP, 2004. P.220) [in Russian].
6. Инватакси қызметі [Electronic resource]. Available at: http://www.express-kz/news/?ELEMENT_ID=54285 (Accessed: 12.01.2020).

Н.О. Байгабылов¹, С.Б. Сарбасова²

¹*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан*

²*Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университеті,
Нұр-Сұлтан, Қазақстан*

Мүмкіндігі шектеулі жандарды әлеуметтік бейімдеу мәселелері

Аннотация. Қоғамдық қатынастарда және адамдардың санасында мүмкіндігі шектеулі адамдарға қатысты «әлеуметтік теңдік» ұғымы берік орын алуы қажет. Мақалада аталған ұғым аясында адамға әлеуметтік жетіспеушілік орнын компенсациямен толтыру емес, мүгедек азаматтың максималды түрде, өзі-өзі тұлғалық деңгейде нақты көрсетуі жайлы мәселе көтеріледі.

Автор тарапынан мүмкіндігі шектеулі жандарға қолдау көрсету, қоғамда олардың оңтайлы әлеуметтендіруге мүмкіндік беру, еңбекпен қамтылуда әлеуметтік кедергілерді жою қазіргі қоғамның басты міндеті екендігі баса айтылады.

Түйін сөздер: мүгедек, мүмкіндігі шектеулі жан, әлеуметтану, әлеуметтік жұмыс.

Н.О.Байгабылов¹, С.Б.Сарбасова²

¹*Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан*

²*Казахский университет экономики, финансов и международной торговли Нур-Султан, Казахстан*

Проблемы социальной адаптации людей с ограниченными возможностями в обществе

Аннотация. Понятие «социальное равенство» по отношению к человеку с ограниченными возможностями должно быть основополагающим в сознании людей и во взаимоотношениях с обществом. В рамках данного понятия в статье поднимается вопрос не компенсации социальной недостаточности человека, а максимально возможной самореализации гражданина-инвалида.

Со стороны автора подчеркивается, что поддержка людей с ограниченными возможностями, создание условий для их оптимальной социализации, устранение социальных барьеров в их трудоустройстве являются главными задачами современного общества.

Ключевые слова: инвалид, человек с ограниченными возможностями, социология, социальная работа.

References

1. KR Enbek zhane halykty aleumettik korgau ministriligi malimeti [Information of the Ministry of labor and social protection of the population of the Republic of Kazakhstan] [Electronic resource]. Available at: <https://www.enbek.gov.kz/kk> (Accessed: 15.12.2019).
2. Weber M. The Fundamental Concepts of Sociology (Citadel Press, New York, 1964, p.120).
3. Symbolic interactionism of Mead G. H., C. Cooley and Blumer H American Sociological Review, 1980. P.35-38.
4. Abdikalikova G. Elimizde mumkindigi shekteuli zhandar ushin korshagan ortany kolzhetimdi kylu ozekti masele [In our country, it is important to create an accessible environment for people with disabilities] [Electronic resource]. Available at: <https://karagandy.enbek.gov.kz/kk/node/247629> (Accessed: 10.01.2020).
5. Sheregi F.E. Sociology of Deviation. Applied research. (TSP, Moscow, 2004, p.220).
6. Invataxi service [Electronic resource]. Available at: http://www.express-kz/news/?ELEMENT_ID=54285 (Accessed: 12.01.2020).

Автор туралы мәлімет:

Байгабылов Н.О. – PhD, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті әлеуметтану кафедрасының доценті м.а., Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Сарбасова С.Б. – Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университетінің доценті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Баигылыов Н.О. – PhD in sociology, Associate Professor of the Department of Sociology, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

Sarbasova S. B. - Associate Professor, Kazakh University of Economics, Finance and international trade, Nur-Sultan, Kazakhstan.